

М. І. Бондар

доктор економічних наук, професор, декан факультету обліку та податкового менеджменту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Київ, Україна, form@kneu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1904-1211>

В. В. Новіков

здобувач освітньо-наукового ступеня PhD Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6265-2715>

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ¹

Анотація. *Вступ.* Через потребу в залученні іноземних фінансових інвестицій у національну економіку та запровадження в Україні звітності зі сталого розвитку постає необхідність гармонізації підходів до відображення інформації про фінансові інвестиції в національній системі бухгалтерського обліку відповідно до міжнародної практики.

Проблематика. Необхідність адаптації національної системи бухгалтерського обліку у відповідність до потреб користувачів, на особливу увагу серед яких заслуговують зовнішні іноземні інвестори, що є особливо актуальним у контексті запровадження звітності зі сталого розвитку.

Мета – переосмислення підходів до відображення інформації про фінансові інвестиції у фінансовій звітності та їх класифікації як об'єкта обліку на бухгалтерських рахунках.

Методи. Застосовано загальнонаукові та спеціальні методи: компаративний метод, логічного аналізу, синтезу та аналізу, табличний метод, теоретичного узагальнення і систематизації.

Результати. Наведено аргументи, які доводять необхідність внесення змін до вітчизняного плану рахунків бухгалтерського обліку в розрізі класифікації фінансових інвестицій, та запропоновано оновлений підхід до їх групування. Обґрунтовано внесення змін до НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” в аспекті вдосконалення структури форм фінансової звітності підприємства щодо деталізації інформації про операції з фінансовими інвестиціями стосовно пов'язаності сторін.

Висновки. Надані рекомендації щодо гармонізації вітчизняного обліку фінансових інвестицій згідно з МСФЗ та відображення інформації про них у фінансовій звітності сприятимуть формуванню інформаційної бази для складання звітності зі сталого розвитку, а також покращанню розуміння іноземними інвесторами складових національної фінансової звітності в розрізі операцій із фінансовими інвестиціями як станом на звітну дату, так і за відповідний звітний період.

Ключові слова: корпоративні фінансові інвестиції, боргові фінансові інвестиції, фінансова звітність, іноземні інвестиції, інвестори, звітність зі сталого розвитку, система рахунків бухгалтерського обліку.

Табл. 7. Літ. 19.

¹ Статтю підготовлено в рамках участі в X Міжнародній науково-практичній конференції “Облік, контроль і оподаткування на шляху повоєнного відновлення України та досягнення Цілей сталого розвитку”, присвяченої 100-річчю від дня народження Миколи Григоровича Чумаченка.

Mykola Bondar

Dr. Sc. (Economics), Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine, fopm@kneu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1904-1211>

Vladyslav Novikov

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6265-2715>

ECONOMIC ESSENCE AND CLASSIFICATION OF FINANCIAL INVESTMENTS

Abstract. Introduction. Due to the need to attract foreign financial investments into the national economy and introduce sustainable development reporting in Ukraine, there is an urgent need to harmonize approaches to reflecting information on financial investments in the national accounting system in accordance with international practice.

Problem Statement. In the domestic macroeconomic space, there is a need to attract foreign financial investments, therefore, it is worth adapting the national accounting system in accordance with the needs of users, among whom external foreign investors deserve special attention, which is especially relevant in the context of introducing sustainable development reporting.

Purpose. Rethinking approaches to reflecting information about financial investments in financial statements and their classification as an accounting object in accounting accounts.

Methods. General scientific and special methods are applied: comparative method; logical analysis; synthesis and analysis; tabular method; theoretical generalization and systematization.

Results. Arguments are presented that prove the need to make changes to the domestic chart of accounts in terms of the classification of financial investments and the updated approach to their grouping is proposed. The amendments to NAR 1 “General Requirements for Financial Reporting” have been substantiated in terms of improving the structure of the enterprise financial reporting forms, regarding the detailed disclosure of information on financial investment transactions involving related parties.

Conclusions. The recommendations provided for harmonizing domestic accounting for financial investments in accordance with IFRS and reflecting information about them in financial reporting will contribute to the formation of the information base for preparing sustainable development reporting, as well as improving foreign investors’ understanding of the components of national financial reporting in terms of financial investment transactions both as of the reporting date and for the relevant reporting period.

Keywords: corporate financial investments, debt financial investments, financial reporting, foreign investments, investors, sustainable development reporting, accounting system of accounts.

JEL classification: M41, M48.

Вступ. З розвитком інвестиційної діяльності всередині країни та схваленням Урядом України Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку [1] особливої значущості набувають різноманітні аспекти обліку фінансових інвестицій та відображення інформації про них у фінансовій звітності підприємства. Як результат, гостро постає питання ефективної організації процесу обліку операцій із такими інвестиціями на рівні суб’єкта господарювання, що потребує оновленого підходу до відображення інформації про них у фінансовій звітності та класифікації як об’єкта обліку на вітчизняних рахунках бухгалтерського обліку.

Аналіз досліджень і постановка проблеми. Ю. М. Нікольчук проводить аналіз сутності фінансових інвестицій [2]. І. В. Нестеренко порушує питання невідповідності національної системи обліку міжнародній практиці в контексті класифікації фінансових інвестицій [3]. А. С. Колесніченко сформовано матрицю термінологічної сутності фінансових інвестицій з виокремленням основоположних складових та подальшим нівелюванням теоретичних розбіжностей між Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) і Міжнародними стандартами аудиту в трактуванні фінансових активів [4]. С. А. Бурлан та Г. О. Данілова досліджують економічну сутність фінансових інвестицій та проблему обліку їх на бухгалтерських рахунках, пропонуючи групування на основі оціночного критерію на дату балансу [5]. Н. В. Дутова та А. О. Щербіна, вивчаючи організацію обліку фінансових інвестицій на підприємстві, запропонували загальну класифікацію фінансових інвестицій за відповідними ознаками [6]. Вітчизняні науковці активно досліджували категоріальний апарат фінансових інвестицій, проблему їхнього обліку та класифікації. Водночас у наукових колах не склався комплексний підхід до відображення інформації про фінансові інвестиції як на бухгалтерських рахунках, так і у фінансовій звітності підприємства в контексті гармонізації МСФЗ та Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), з урахуванням особливостей української економіки.

Мета статті полягає у переосмисленні підходів до відображення інформації про фінансові інвестиції у фінансовій звітності та їх класифікації як об'єкта обліку на бухгалтерських рахунках.

Мета статті зумовлена потребою у формуванні обліково-аналітичної інформаційної бази для зацікавлених користувачів про поточний стан та результати інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання, що є особливо актуальним у контексті запровадження у вітчизняній практиці звітності зі сталого розвитку, а також передумовою залучення іноземних інвестицій.

Методи дослідження. Застосовано загальнонаукові та спеціальні методи: компаративний метод для дослідження визначення поняття "фінансові інвестиції"; метод логічного аналізу для виявлення напрямів гармонізації НП(С)БО та МСФЗ у контексті класифікації фінансових інвестицій; аналіз і синтез під час дослідження якісного змісту класифікації фінансових інвестицій на рахунках бухгалтерського обліку; табличний метод із метою візуалізації результатів дослідження та розроблення рекомендацій; методи теоретичного узагальнення і систематизації при обґрунтуванні висновків та пропозицій.

Результати дослідження. Інвестиції виступають джерелом придбання підприємствами засобів виробництва та формування оборотних коштів, а також ключовим фактором економічного зростання підприємств. Більшість світових інвестиційних фондів формуються й перерозподіляються через механізм фінансового інвестування. За об'єктом вкладення коштів інвестиції поділяються на реальні та фінансові. Оскільки ринок фінансових інвестицій акумулює найбільшу кількість фінансових ресурсів, то через нього

відбуваються найбільший розподіл і перерозподіл грошової маси між підприємствами.

З огляду на те, що фінансові інвестиції є ключовим джерелом у фінансуванні господарської діяльності підприємства та його економічного зростання, адже становлять джерело придбання необоротних активів і формування обігових коштів, на нашу думку, групування таких інвестицій у національній системі обліку має відповідати міжнародно прийнятим практикам МСФЗ, але з урахуванням особливостей функціонування економіки України.

Характерною ознакою фінансового інвестування, що відрізняє його від інших видів інвестування, є можливість акумулювання необмеженої кількості грошових ресурсів із подальшим розміщенням їх у реальному секторі економіки шляхом задоволення попиту суб'єктів господарювання, котрі їх потребують. Як результат, класифікаційний поділ фінансових інвестицій становить необхідну передумову групування однорідних фінансових інвестицій.

Ю. М. Нікольчук за результатами проведеного аналізу визначень поняття “фінансові інвестиції” доходить висновку, що переважна більшість наукових робіт спрямована на вивчення цього поняття виключно з позиції інвестора [2, с. 288]. Як наслідок, простежується одностороннє (лише з боку інвестора) дослідження економічної суті фінансових інвестицій, що призводить до відсутності інформаційної бази у вітчизняній системі обліку та структурі фінансової звітності для комплексного відображення інформації про поточний стан інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання.

І. В. Нестеренко пропонує класифікувати фінансові інвестиції на основі права власності стосовно суб'єкта інвестування на корпоративні й боргові [3, с. 138]. Запропонована автором класифікація фінансових інвестицій станом на сьогодні не передбачена вітчизняними нормами матеріального права з регулювання питань обліку та аналізу.

А. С. Колесніченко під час теоретичного аналізу дефініції “фінансові інвестиції” резюмує, що в науковому колі простежуються два напрями вивчення операцій з фінансовими інвестиціями: виокремлення їх капіталом підприємства та класифікація як активів підприємства. Автор порушує питання різного предметного погляду на фінансові інвестиції між фіскальними органами й обліковцями, роблячи висновок, що в податковій системі увага фокусується на інвестиційній діяльності, у контексті одержання прибутків від операцій з фінансовими інвестиціями з подальшим розрахунком та сплатою податків, тоді як в обліку операції з фінансовими інвестиціями розглядаються в економічній площині як актив, в аспекті господарських операцій [4, с. 285].

У податковому законодавстві передбачено таке визначення фінансових інвестицій: господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів [7]. Як результат, податківці акцентують увагу на діяльності (активній дії), пов'язаній із фінансовими інвестиціями в конкретний момент часу, а не

на самому активі, а з точки зору обліку досліджуються сам актив таких інвестицій, його оцінка, відображення у звітності, а також аналітичне судження стосовно мети утримання й очікуваної дохідності (збитковості) [8; 9].

Для того щоб фінансова інвестиція фактично утворилась в обліку, у правовому полі наявний механізм фінансових інструментів (контрактів), які породжують виникнення боргових чи корпоративних фінансових інвестицій [10]. Фактично фінансові інвестиції виступають проміжною ланкою між інвестором і реальними інвестиціями, адже підприємство-реципієнт зазвичай спрямовує залучені інвестиції в операційну діяльність, що в підсумку передбачає трансформацію залучених коштів у реальні активи.

З моменту підписання та ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом для вітчизняних суб'єктів господарювання було відкрито доступ до ринку країн ЄС, що надає можливості як залучати іноземні фінансові інвестиції у провадження власної господарської діяльності, так і вести самостійну інвестиційну діяльність. Іноземні інвестори, відповідно, почали активно цікавитись вітчизняними підприємствами й державної, і приватної форми власності [10–12].

Згідно з результатами дослідження, проведеного під час аналізу поточного стану вітчизняного ринку фінансових інвестицій, динаміка надходжень прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну за 2002–2023 рр. має характер синусоїдальної кривої. Водночас динаміка за 2019–2023 рр. у розрізі країн світу залишків ПІІ в Україну, залучених через фінансові інструменти участі в капіталі та боргові фінансові інструменти, демонструє, що саме на країни – члени ЄС припадає найбільша їхня частка [13].

Відмінність між МСФЗ (у т. ч. МСБО 39) і НП(С)БО (зокрема НП(С)БО 12), яка обтяжується низьким рівнем інвестиційної привабливості через податкове навантаження, відсутністю повноцінного фондового ринку та економічною невизначеністю останніх років, викликає занепокоєння щодо надходження іноземних інвестицій у країну в майбутньому.

Відповідно до статистичних даних Ради з МСФЗ звітність за МСФЗ складають компанії в 168 країнах [14]. З огляду на посилену орієнтацію вітчизняної економіки на міжнародні ринки постає необхідність гармонізації вітчизняної системи обліку з МСФЗ, але з урахуванням національних макроекономічних реалій.

Якщо розглядати процес обліку фінансових інвестицій на рахунках бухгалтерського обліку, то пропонується їх першочергове групування не за методом оцінки, а стосовно джерел утворення в майбутніх реальних інвестиціях підприємства-реципієнта. Отже, першочерговий поділ довгострокових фінансових інвестицій на бухгалтерських рахунках пропонується здійснювати за аналогією класифікації фінансових інструментів: на корпоративні та боргові, з подальшою деталізацією методів оцінки на синтетичних і аналітичних рахунках (табл. 1).

Переконані, що наведений у табл. 1 поділ довгострокових фінансових інвестицій на корпоративні й боргові, а також поділ короткострокових фі-

Таблиця 1. Система аналітичних рахунків з обліку фінансових інвестицій

Чинний План рахунків бухгалтерського обліку		Нестеренко І. В.		Бурлан С. А., Данілова Г. О.		Дутова Н. В., Щербіна А. О.		Запропонована система рахунків	
Код	Назва	Код та назва	Код та назва	Код та назва	Код та назва	Код та назва	Код та назва	Код	Назва
14	Довгострокові фінансові інвестиції	–	–	–	–	–	–	14	Довгострокові фінансові інвестиції
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	141. Корпоративні фінансові інвестиції за методом обліку участі в капіталі	141. Інвестиції в акції корпоративних фінансових компаній	141. Інвестиції, що обліковуються за методом обліку участі в капіталі	141. Інвестиції, що обліковуються за методом обліку участі в капіталі	141. Інвестиції, що обліковуються за методом обліку участі в капіталі	141. Інвестиції, що обліковуються за методом обліку участі в капіталі	141	Корпоративні фінансові інвестиції пов'язаним сторонам
142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	142. Інші корпоративні фінансові інвестиції	142. Інші корпоративні фінансові інвестиції	142. Інші корпоративні фінансові інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю	142. Інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю	142. Інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю	142. Інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю	142	Корпоративні фінансові інвестиції непов'язаним сторонам
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	143. Боргові фінансові інвестиції	143. Боргові фінансові інвестиції	143. Інвестиції, що обліковуються за собівартістю придбання	143. Інвестиції, що обліковуються за собівартістю	143. Інвестиції, що облікуються за собівартістю	143. Інвестиції, що облікуються за собівартістю	143	Боргові фінансові інвестиції пов'язаним сторонам
–	–	–	–	144. Інвестиції, що обліковуються за амортизованою собівартістю	144. Інвестиції, що облікуються за амортизованою собівартістю	144. Інвестиції, що облікуються за амортизованою собівартістю	144. Інвестиції, що облікуються за амортизованою собівартістю	144	Боргові фінансові інвестиції непов'язаним сторонам
–	–	–	–	–	–	–	–	145	Боргові фінансові інвестиції в державні цінні папери
35	Поточні фінансові інвестиції	–	–	–	–	–	–	35	Короткострокові фінансові інвестиції
351	Еквіваленти грошових коштів	–	–	351. Поточні фінансові інвестиції	351. Поточні фінансові інвестиції	351. Поточні фінансові інвестиції	351. Поточні фінансові інвестиції	351	Високоліквідні короткострокові фінансові інвестиції
352	Інші поточні фінансові інвестиції	–	–	352. Короткострокові фінансові інвестиції	352. Короткострокові фінансові інвестиції	352. Короткострокові фінансові інвестиції	352. Короткострокові фінансові інвестиції	352	Інші короткострокові фінансові інвестиції

Запропоновано та складено авторами на основі: [2, с. 139; 5; 6, с. 906; 15; 16]

нансових інвестицій на високоліквідні та інші дасть можливість систематизувати вітчизняну систему бухгалтерського плану рахунків та набуде відображення в подальшій деталізації фінансової звітності підприємства.

У контексті запровадження в Україні звітності зі сталого розвитку (Sustainability Reporting) у жовтні 2024 р. Уряд схвалив Стратегію запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку [1]. Зважаючи на розгалуженість інвестиційної активності в сучасній міжнародній економіці, система рахунків другого та третього порядку з обліку фінансових інвестицій вже не містить достатньої та зрозумілої інформації з метою формування як фінансової, так і нефінансової звітності, що потребує подальшої аналітичної деталізації обліку таких інвестицій на бухгалтерських рахунках.

При вдосконаленні вітчизняного плану рахунків для обліку фінансових інвестицій на рахунках третього порядку вітчизняні науковці запропонували покласти в основу класифікації фінансових інвестицій оціночний метод [2; 3; 6; 15; 16]. Оскільки подібний підхід безпосередньо пов'язаний із гармонізацією МСФЗ та НП(С)БО, на нашу думку, класифікація фінансових інвестицій на основі методу їхньої оцінки є доречною на аналітичних рахунках четвертого порядку, з урахуванням того, що вона має передбачати особливості функціонування національної економіки. Деталізацію субрахунків довгострокових фінансових інвестицій у запропонованій системі рахунків у розрізі корпоративних інвестицій за аналітичними рахунками наведено в табл. 2.

Таблиця 2. Система аналітичних рахунків з обліку корпоративних фінансових інвестицій

Запропонована система рахунків другого та третього порядку		Запропонована система рахунків четвертого та п'ятого порядку	
14	Довгострокові фінансові інвестиції	–	–
141	Корпоративні фінансові інвестиції пов'язаним сторонам	1411	Первісно придбані корпоративні фінансові інвестиції (за собівартістю придбання)
–	–	1412	Оцінені на дату балансу корпоративні фінансові інвестиції
–	–	14121	за методом участі в капіталі
–	–	14122	за справедливою вартістю
–	–	14123	за собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції
142	Корпоративні фінансові інвестиції непов'язаним сторонам	1421	Первісно придбані корпоративні фінансові інвестиції (за собівартістю придбання)
–	–	1422	оцінені на дату балансу корпоративні фінансові інвестиції
–	–	14221	за амортизованою собівартістю
–	–	14222	за справедливою вартістю
–	–	14223	за собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції

Розроблено та складено авторами.

У табл. 3 наведено деталізацію субрахунків довгострокових фінансових інвестицій у запропонованій системі рахунків у розрізі боргових фінансових інвестицій за аналітичними рахунками.

Таблиця 3. Система аналітичних рахунків з обліку довгострокових боргових фінансових інвестицій

Запропонована система рахунків третього порядку		Запропонована система рахунків четвертого та п'ятого порядку	
Код	Назва	Код	Назва
143	Боргові фінансові інвестиції пов'язаним сторонам	1431	Первісно придбані боргові фінансові інвестиції (за собівартістю придбання)
-	-	1432	Оцінені на дату балансу боргові фінансові інвестиції
-	-	14321	за амортизованою собівартістю
-	-	14322	за справедливою вартістю
-	-	14323	за собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції
144	Боргові фінансові інвестиції непов'язаним сторонам	1441	Первісно придбані боргові фінансові інвестиції (за собівартістю придбання)
		1442	Оцінені на дату балансу боргові фінансові інвестиції
		14421	за амортизованою собівартістю
		14422	за справедливою вартістю
		14423	за собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції
145	Боргові фінансові інвестиції в державні цінні папери	1451	Первісно придбані боргові фінансові інвестиції (за собівартістю придбання)
		1452	Оцінені на дату балансу боргові фінансові інвестиції
		14521	за амортизованою собівартістю
		14522	за справедливою вартістю
		14523	за собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції

Розроблено та складено авторами.

У розрізі високоліквідних короткострокових фінансових інвестицій та інших короткострокових фінансових інвестицій за аналітичними рахунками деталізацію субрахунків короткострокових фінансових інвестицій у запропонованій системі рахунків наведено в табл. 4.

Як результат, виникає потреба в удосконаленні поточної структури вітчизняної фінансової звітності підприємства в контексті деталізації в окремо взятих її формах. З метою відображення детальної інформації про поточний економічний стан суб'єкта господарювання як на дату звітування, так і за період звітування, пропонується доповнити фінансову звітність відповідними складовими. Запропоновані вдосконалення з розкриття інформації про фінансові інвестиції у формі № 1 "Баланс" (Звіт про фінансовий стан) наведено в табл. 5.

Таблиця 4. Система аналітичних рахунків з обліку короткострокових фінансових інвестицій

Запропонована система рахунків другого та третього порядку		Запропонована система рахунків четвертого та п'ятого порядку	
Код	Назва	Код	Назва
1	2	3	4
35	Короткострокові фінансові інвестиції	–	–
351	Високоліквідні короткострокові фінансові інвестиції	3511	Первісно придбані високоліквідні короткострокові фінансові інвестиції (за собівартістю придбання)
–	–	3512	Високоліквідні короткострокові фінансові інвестиції оцінені на дату балансу
–	–	35121	за амортизованою собівартістю
–	–	35122	за справедливою вартістю
–	–	35123	за собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції
352	Інші короткострокові фінансові інвестиції	3511	Первісно придбані короткострокові фінансові інвестиції (за собівартістю придбання)
–	–	3512	Високоліквідні короткострокові фінансові інвестиції оцінені на дату балансу
–	–	35121	за амортизованою собівартістю
–	–	35122	за справедливою вартістю
–	–	35123	за собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції

Розроблено та складено авторами.

Таблиця 5. Запропоноване вдосконалення структури форми № 1 “Баланс” (Звіт про фінансовий стан) у розрізі активу в рядках (1030–1035; 1160)

Запропоновані назви статей балансу	Код рядка
Довгострокові фінансові інвестиції: (1031 + 1032 + 1033)	1030
Корпоративні фінансові інвестиції які обліковуються за методом участі в капіталі	1031
Інші корпоративні фінансові інвестиції	1032
<i>пов'язаним сторонам</i>	10321
<i>непов'язаним сторонам</i>	10322
Боргові фінансові інвестиції	1033
<i>пов'язаним сторонам</i>	10331
<i>непов'язаним сторонам</i>	10332
<i>в державні цінні папери</i>	10333
Короткострокові фінансові інвестиції	1160
<i>високоліквідні короткострокові фінансові інвестиції</i>	1161
<i>інші короткострокові фінансові інвестиції</i>	1162

Розроблено та складено авторами на основі: [17–19].

У табл. 6 наведено запропоновані вдосконалення з розкриття інформації про фінансові інвестиції у формі № 2 “Звіт про фінансові результати” (Звіт про сукупний дохід).

Таблиця 6. Запропоноване вдосконалення структури форми № 2 “Звіт про фінансові результати” (Звіт про сукупний дохід)

Запропоновані назви статей звіту про фінансові результати	Код рядка
Дохід від участі в капіталі	2200
<i>асоційовані</i>	2201
<i>дочірні</i>	2202
<i>спільні підприємства</i>	2203
Інші фінансові доходи	2220
<i>від корпоративних фінансових інвестицій (крім тих які обліковуються за методом участі в капіталі)</i>	2221
<i>від боргових фінансових інвестицій</i>	2222
Інші доходи	2240
<i>від реалізації корпоративних фінансових інвестицій</i>	2241
<i>від реалізації боргових фінансових інвестицій</i>	2242
Фінансові витрати	2250
<i>від корпоративних фінансових інвестицій (крім тих, які обліковуються за методом участі в капіталі)</i>	2251
<i>від боргових фінансових інвестицій</i>	2252
Втрати від участі в капіталі	2255
<i>асоційовані</i>	2256
<i>дочірні</i>	2257
<i>спільні підприємства</i>	2258
Інші витрати	2270
<i>від уцінки корпоративних фінансових інвестицій</i>	2271
<i>від уцінки боргових фінансових інвестицій</i>	2272

Розроблено та складено авторами на основі: [17–19].

Запропоновані вдосконалення з розкриття інформації про фінансові інвестиції у формі № 3 “Звіт про рух грошових коштів” як за прямим, так і за непрямим методом наведено у табл. 7.

Таблиця 7. Запропоноване удосконалення структури форми № 3 “Звіт про рух грошових коштів”

Запропоновані назви статей звіту про рух грошових коштів	Код рядка
Надходження від реалізації фінансових інвестицій	3200
<i>корпоративних фінансових інвестицій</i>	3201
<i>боргових фінансових інвестицій</i>	3202

Запропоновані назви статей звіту про рух грошових коштів	Код рядка
Витрачання на придбання фінансових інвестицій	3255
корпоративних фінансових інвестицій	3256
боргових фінансових інвестицій	3257

Розроблено та складено авторами на основі: [17–19].

Висновки. Запропоновані рекомендації з організації в Україні обліку фінансових інвестицій та відображення інформації про них у фінансовій звітності стануть основою формування інформаційно-аналітичного забезпечення для підготовки звітності зі сталого розвитку (Sustainability Reporting) у частині управління діяльністю (governance) суб'єкта господарювання. Крім того, гармонізація НП(С)БО з МСФЗ у контексті класифікації фінансових інвестицій на корпоративні й боргові, з урахуванням вітчизняних макроекономічних особливостей та деталізацією на запропонованих рахунках бухгалтерського обліку другого та третього порядку, із подальшою конкретизацією у вітчизняних формах фінансової звітності, покращить розуміння потенційних іноземних інвесторів про поточний фінансовий стан суб'єкта господарювання та його результати за відповідний період, що сприятиме залученню іноземних інвестицій через міжнародні ринки капіталу.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку : розпорядження Кабінет Міністрів України від 18.10.2024 № 1015-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text>.
2. Нікольчук Ю. М. Фінансові інвестиції: сутність та теоретичні аспекти залучення. *Економічний розвиток: теорія, методологія, управління* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Прага, 27–29 листопада 2019 р.). Прага, 2019. С. 286–289. URL: <https://is.gd/YrPMZe>.
3. Нестеренко І. В. Особливості обліку та аудиту фінансових інвестицій підприємства. 2012. С. 136–142. URL: <https://surl.lu/qbfnz>.
4. Колесніченко А. С. Теоретичний аналіз дефініції “фінансові інвестиції” та гармонізація системи обліку та аудиту відповідно до МСФЗ і МСА. *Бізнес Інформ*. 2017. № 11. С. 282–288. URL: https://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2017&abstract=2017_11_0&lang=ua&stqa=41.
5. Бурлан С. А., Данилова Г. О. Фінансові інвестиції: обліковий аспект. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-40>.
6. Дутова Н. В., Щербіна А. О. Організація обліку фінансових інвестицій на підприємстві. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/137.pdf.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Міжнародний стандарт фінансової звітності 39. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-39_ukr_2016.pdf.
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 “Фінансові інвестиції” : затв. наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 284/4505. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text>.

10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32. URL: <https://surl.li/enrozj>.

11. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#Text>.

12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 16.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

13. Новіков В. В. Економічна сутність та аналіз вітчизняного ринку фінансових інвестицій. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-76>.

14. Who uses IFRS Accounting Standards? / IFRS. URL: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/#use-of-ifrs-accounting-standards-by-jurisdiction>.

15. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : наказ Міністерства фінансів України від 21.12.1999 № 892/4185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>.

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>.

17. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>.

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

19. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 “Фінансові витрати” : наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0610-06#Text>.

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024). *On approval of the Strategy for the introduction of sustainable development reporting by enterprises* (Act No. 1015-р, October 18). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

2. Nikolchuk, Yu. M. (2019). Financial investments: essence and theoretical aspects of attraction. *Economic development: theory, methodology, management: materials of the international scientific-practical conference*, pp. 286–289. Prague. Retrieved from <https://is.gd/YrPMZe> [in Ukrainian].

3. Nesterenko, I. V. (2012). *Features of accounting and auditing of financial investments of an enterprise*, pp. 136–142. Retrieved from <https://surl.li/qbfinz> [in Ukrainian].

4. Koliesnichenko, A. S. (2017). The Theoretical Analysis of the Definition of “Financial Investments” and Harmonization of the Accounting and Auditing System in Accordance with the IFRS and the ACI. *Business Inform*, 11, 282–288. Retrieved from https://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2017&abstract=2017_11_0&lang=ua&stqa=41 [in Ukrainian].

5. Burlan, S., & Danilova, H. (2023). Financial investments: accounting aspect. *Economy and Society*, 56. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-56-40 [in Ukrainian].

6. Dutova, N. V., & Shcherbina, A. O. (2018). Organization of accounting for financial investments at the enterprise. *Economy and Society*, 16. Retrieved from https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/137.pdf [in Ukrainian].

7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Tax Code of Ukraine* (Act No. 2755-VI, March 3). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].
8. IFRS Foundation. (1999). *IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement*. Retrieved from https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-39_ukr_2016.pdf [in Ukrainian].
9. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). *National Accounting Regulation (Standard) 12 "Financial Investments"* (Order No. 284/4505, April 26). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> [in Ukrainian].
10. IFRS Foundation. (2000). *IAS 32 Financial Instruments: Presentation*. Retrieved from <https://surl.li/enrozj> [in Ukrainian].
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2014). *On the ratification of the Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part* (Act No. 1678-VII, September 16). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#Text> [in Ukrainian].
12. Ukraine, & EU. (2014). *Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part, of 16 of September 2014*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [in Ukrainian].
13. Novikov, V. (2025). Economic essence and analysis of the domestic financial investment market. *Economy and Society*, 71. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-71-76 [in Ukrainian].
14. IFRS Portal. (n. d.). *Who uses IFRS Accounting Standards?* Retrieved from <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/#use-of-ifrs-accounting-standards-by-jurisdiction> [in Ukrainian].
15. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). *On approval of the Chart of Accounts and Instructions for its application* (Order No. 892/4185, December 21). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> [in Ukrainian].
16. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). *Instructions on the application of the Chart of Accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations* (Order No. 291, November 30). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> [in Ukrainian].
17. Ministry of Finance of Ukraine. (2013). *On approval of Methodological recommendations for filling out financial reporting forms* (Order No. 433, February 2). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> [in Ukrainian].
18. Ministry of Finance of Ukraine. (2013). *On approval of the National Accounting Regulation (Standard) 1 "General Requirements for Financial Reporting"* (Order No. 73, February 7). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> [in Ukrainian].
19. Ministry of Finance of Ukraine. (2006). *On approval of the National Accounting Regulation (Standard) 31 "Financial Expenses"* (Order No. 415, April 28). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0610-06#Text> [in Ukrainian].